

A Csapó utca 27. számú cívisház védelmének krónikája – bár országos műemléki védettséget nem kapott, de helyi egyedi védelem alá helyezték

A Csapó utca 27. számú cívisház műemléki védelemre felterjesztése ügyében az alábbi tájékoztatást kaptuk Dr. Vukoszávlyev Zorán, az Építési és Közlekedési Minisztérium Műemlékvédelemért Felelős Helyettes Államtitkárától a 2023. október 12-én keltezett levelében:

„(...) A közreműködő szakértők a 2023. május 16-án lefolytatott helyszíni szemrevételezés alkalmával megvizsgálták az épületet, valamint elkészítették a helyszíni tudományos ismérvek szerinti értékmeghatározását, amely megállapította, hogy a cívisház mind történeti, mind építészeti értékekkel rendelkező épület, ugyanakkor összességében nem képvisel országos jelentőségű műemléki értéket, így a műemlékké nyilvánítás szakmai indokai nem állnak fenn. A cívisház értékeinek védelme biztosított a fennálló, helyi egyedi védelem által.

A műemlékké nyilvánítást a miniszter nem támogatta; az épület értékeinek megőrzése érdekében a helyi egyedi védelmet megfelelőnek tartja. (...)”

A döntés kapcsán a Debreceni Városvédő és -szépítő Egyesületnek a Csapó utca 27. számú ház és a szomszédjaiért az elmúlt egy évben végzett munkáját, illetve az előzményeket szeretnénk összefoglalni:

- 2016-ban még Filharmónia hangversenytermet terveztek erre a területre:

<https://epiteszforum.hu/debrecen-dosa-nador-ter-rendezese>

<https://epiteszforum.hu/uj-zenei-kozpont-es-varoshaza-bovites-a-bord-studio-1-dijas-terve>

<https://epiteszforum.hu/karakteres-multimedias-torony-az-archiko-csapatanak-2-dijas-terve>

<https://epiteszforum.hu/a-debreceni-dosa-nador-ter-rendezesere-kiirt-tervpanyazat-zarajelentese>

- A Csapó utca 27. számú ház értékeire elsőként Horváth Péter hívta fel a figyelmet 2018-ban Dr. Horváth Péter: Cíviskarakter Debrecen építészetében. In: Cívisporta 2018/2., 204–208.
https://epa.oszk.hu/03300/03326/00004/pdf/EPA03326_civisporta_2018_2_183-232.pdf
- Egyesületünk a 2021. április 22-én Papp László polgármesternek átadott, Helyi védelemre javasolt történeti épületek Debrecen belvárosában című jegyzékében az 50 legfontosabb ház között javasolta a Csapó utca 27. számú házat helyi védelemre. A Csapó utca 21-23-25. házakat pedig a további 200 helyi védelemre javasolt ház közé sorolta.
- A helyi sajtóban először 2022. október 21-én jelenet meg a Fórum bővítésének a híre. Egyesületünk ekkor kezdett el foglalkozni az érintett négy cívisház ügyével.
<https://www.haon.hu/helyi-kozelet/2022/10/gyalogshid-ivelhet-a-magasban-a-forumbol>
- A közgyűlés 2022. október 27-én fogadta el helyi építési szabályzat módosításait, amelyek lehetővé teszik a fórum bővítését.
<https://www.dehir.hu/debrecen/megnyilt-a-jogszabalyi-lehetoseg-a-forum-bevasarlokozpont-bovitesere/2022/10/27/>
- 2022 novemberében Pataky Emőke és Harangi Attila helyszíni szemlén személyesen vizsgálták meg a házak értékeit
- 2022 novemberében Harangi Attila a Debrecen házai honlapján publikálta a négy ház történetének kutatását
<https://www.debrecenhazai.hu/kataszter/csapo-utca-21>
<https://www.debrecenhazai.hu/kataszter/csapo-utca-23>
<https://www.debrecenhazai.hu/kataszter/csapo-utca-25>
<https://www.debrecenhazai.hu/kataszter/csapo-utca-27>
- Egyesületünk Elnöksége 2022 novemberében tárgyalt Papp László polgármesterrel a Csapó utcai házakról és kérte a megőrzésüket

• 2022 decemberében jelent meg Kovács Ilona, idén októberben elhunyt levéltáros, A Roncsbár neves szállóvendégei 1849-ben című írása

https://mnl.gov.hu/mnl/hbml/hirek/a_roncsbar_egykori_neves_szallovendegei_1849_ben

• 2023. január 4-én Egyesületünk kezdeményezte a Csapó utca 27. számú ház műemléki védését az Építési és Közlekedési Minisztérium Műemlékvédelemért Felelős Helyettes Államtitkárságán.

(kattintással elérhető link a dokumentumról)

• 2023. január 27-én Egyesületünk évnyitó vacsoráján Papp József és Harangi Attila tartottak előadást a Csapó u. 27. számú ház értékeiről és várostörténeti jelentőségeiről, többek között Papp László polgármester és Gábor István városi főépítész jelenlétében.

• 2023. február 27-én Egyesületünk frissítette és átdolgozta a 2021. április 22-én átadott jegyzékéből az 50 leginkább helyi védelemre javasolt házat. A frissített jegyzékben már az 50 legfontosabb ház közé soroltuk a Csapó utca 27. ház mellett a Csapó utca 21-23-25. házakat is.

• 2023. március 29-én a Főépítész Irodától azt a tájékoztatást kaptuk, hogy megvizsgálták az Egyesületünk által helyi védelemre javasolt 50 épületet, amelyek közül 47 épület helyi védelmi eljárását elindítják, kivéve a Csapó utca 21-23-25. házak esetében.

• 2023. április 3-án Egyesületünk Debrecen város napja és a Műemléki Világnap alkalmából Kiálts, város! című kiáltvánnyal hívta fel a figyelmet a Csapó utcai értékes házak védelmére.

<http://www.debrecenivarosvedo.hu/hirek?start=9>

• 2023. június 22-én Debrecen Megyei Jogú Város Közgyűlésén a javaslatunk alapján helyi védetté nyilvánították a Csapó utca 27. számú házat.

• 2023. június 22-én a Közgyűlésen az Önkormányzat elcserélte a tulajdonában lévő Csapó utca 21-23-25-27. számú ingatlanokat a Fórum tulajdonosának Széchenyi utcai ingatlanjaira. „A Csapó utca 27. szám alatti 8467 hrsz-ú ingatlanon lévő épület, azaz a Roncsbár egyes épületrészei jelentős építészeti értékkel bírnak, ezért az épület helyi egyedi védelem alatt áll. A tervezett hasznosítás során az elkészített értékleltár szerinti védendő épületet meg kell tartani, az nem bontható el. A cserepartnerek a védendő épület megtartásában és állagmegóvásában elkötelezettek.”

<https://www.dehir.hu/debrecen/bovitenek-debrecen-legnagyobb-bevasarlokozpontjat-eldolt-a-roncsbar-sorsa/2023/06/16/>

• 2023. szeptember 18-án az Örökségünk Debrecen II. konferencián a Déri Múzeumban Gajdos Csaba előadásában mutatta be a Csapó utca 27. számú ház teljeskörű műemléki értékvizsgálatát és kutatását. (Roncs=Kincs)

• 2023. szeptember 28-án Egyesületünk Elnöksége a Környezetvédelmi és Városfejlesztési Bizottság ülésén felolvasta állásfoglalásunkat a Csapó utca 27. számú ház megőrzésének garanciájáról.

<https://www.dehir.hu/debrecen/a-csapo-utcai-vedett-epulet-megtartasaval-epithetik-meg-a-forum-ii-t/2023/09/28/>

(kattintással elérhető link a dokumentumról)

• 2023. október 12-én kaptunk értesítést a Csapó utca 27. számú ház műemléki védettségének az elutasításáról.

(kattintással elérhető link a dokumentumról)

A fenti összefoglalóban a legfontosabb lépéseket mutattuk be. Mindezek mellett rengeteg egyeztetést, megbeszélést folytattunk folyamatosan a hatóságokkal és a Főépítész Irodával az ügyben. Egyesületünk tagjai pedig sokszor naponta értekeztek az ügy fejleményeiről. Bár sajnos országos védelmet nem érdemelt egy Csapó utcai cívisház, de legalább azt sikerült elérnünk, hogy az Önkormányzat helyi védelemmel ismerte el az értékét és elkötelezett a ház megőrzésében. Egyesületünk láthatóan mindent megtett legalább a Csapó utca 27. számú ház megőrzésért a legmagasabb szinteken. Ennél többet már nem tudunk tenni, csak bízni tudunk a helyi védelem erejében, és reméljük, hogy az új plázában méltó módon megmaradhat Debrecen épített örökségének egyik legjelentősebb emléke.